

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 11. junija 1856.

Iz občnega zbora c. k. kmetijske družbe

v Ljubljani 7. maja.

(Dalje.)

Tretji pripomoček, da se povzdigne blagostan na Notrajskem, ponuja sadjo- in murvoreja in pa pridelovanje svile (žide). Da se večidel na Notrajskem sadje dobro obnaša, nam pričajo lepe jabelka, hruške, češplje (slive) in orehi, ktere pridelujejo Pivčanje in Krašovci; — da je svet za murvo kakor nalašč, kdo bo dvomil, ako pogleda ondašnje apnéno zemljo, — lahko bi tedaj bilo rediti svilode (židne červice ali kavalíre, kakor jih Goričani imenujejo). Čeravno goli kraji zavolj silne borje niso za rejo sadnih drevés in se tedaj od takih krajev ne more govoriti, da bi jim sadjoreja kaj donášati zamogla, je vendar na Notrajskem sila veliko prav pripravnega sveta za sadje in murve; le škoda, da je svet brez sadja, ali da ga saj toliko nimajo, kakor bi ga lahko imeli.

Kako bi se pa mogla pospešati sadjo- in murvoreja? Ljudstvo se mora podučiti z besedo, z dobrimi izglei, in da se mu dobre bukve dajo, ktere prav po domače razlagajo nauk sadjo-, murvo- in sviloreje, in ker naša kmetijska družba že več let veliko murv brez plačila po deželi razdeluje, naj bi jih za naprej, saj ene leta, naj več dajala Notrajscem.

Ker pa nekatere družtvine podružnice na Notrajskem milo tožijo, da ne more človek z veseljem sadnega drevja saditi, ako vidi, kako ga hudobneži lomijo ali kak drugač poškodujejo, je živa potreba, da pride že več let željno pričakovana in tako potrebna poljska postava (Feldpolizeigesetz) na dan, ktere namen je, vse pridelke, naj bojo na njivi, senožeti ali vertu varovati kakoršnega koli poškodovanja. Naj tedaj naša družba visoko deželno poglavarstvo prosi: naj bi ono blagovolilo slavnemu ministerstvu povedati, kako željno se pričakuje ta postava, od ktere pričakujejo gospodarji, da bo ostro in brez dolge pravdne poti stopala vsem takim hudobijam na pete, ki poškodujejo ptuje blago na polji, senožetih in vertih.

Če se hoče včasih kakošna koristna stvar na noge spraviti, je treba, da se ne zanemari nobena pot, po kateri je to mogoče. Ena taka pot, lahka pa veliko zdatna, bi bila ta, ako bi postava veléla, da vsak ženin bi mógel v spomin ženitve 10 sadnih drevés zasaditi na svojem zemljišu, ali če lastnega zemljiša nima, na kakem drugem mestu, ki ga mu bo župan odločil. Da bo pa ženin gotovo zasadil ali zasaditi dal zapovedanih 10 drevés, naj bi mógel pred poroko svojemu fajmoštru 10 gold. zastaviti, ktere bo nazaj dobil, kadar bo izkazal, da od njega ali na njegove stroške zasajene drevesa zelenijo. Take „ženitvanske“ drevesa niso nič novega; taka postava je bila ali je še po več krajih, in gotovo se ni bati, da bi se ktera ženitev razderla zavolj teh deseterih drevés; saj je znano, da nikoli ni človek, mlad ali starec, bolj pripravljen vse storiti kar se mu veleva, kakor takrat, kadar se ženi in „mu godeci godejo“. Če je zakon srečen ali nesrečen, ostanejo zakoncem te drevesa veden spominek saj prvih srečnih dni, — dežela pa bi dobivala po ti poti lepo število

sadnih drevés, kterih bi sicer ne bilo. Tudi za vsakega novorojenega otroka naj bi mogel oče zasaditi ali zasaditi dati 3 drevesa, in da bo to tudi gotovo v pol leta storil, naj bi ob kerstu otroka zastavil fajmoštru 2 goldinarja, ktera nazaj dobí kadar so drevesa vsajene. Tudi take „otroške“ drevesa niso nič na novo izmišljenega, in čeravno je res, da bi se take drevesa ne sadile vselej s takim veseljem kakor „ženitvanske“, je vendar to gotovo, da bi marsikak otrok, za kterega so se te drevesa sadile, saj to dedšino (erbšino) po svojem očetu dobil.

Poslednjič je v povzdigo sadjoreje nasvetoval govornik, naj bi družba prosila sl. deželno poglavarstvo, da bi tisti kazenski dnar, ki se na Notrajskem nabira iz gojzdnih prestopkov, obračal za zasadbo sadnega drevja in v ta namen izročeval družbinim podružnicam.

Tudi obdelovanje kozje češnje (metuljevih jagod, psikovne; Kreutzbeere), iz kterih se dobiva za kupčijo pripravna rumena barva, bi utegnilo marsikak goldinar privabiti v deželo. (Dalje sledí.)

Gospodarske skušnje.

(Kdaj in kako naj se sejejo peške sadnega drevja, da je naj bolj prav?) V vertnarskem časniku „Frau. Bl.“ priporoča neki gospodar po večletnih skušnjah, da z vsemi sadnimi peškami (le ne s košicami) je naj bolje takole ravnati: V jeseni, enmalo pred zimo, naj se pripravi greda, kamor se bojo peške sadile, z grabnički. Potem naj se perstí, kolikor je je treba, skozi rešeto preseje in shrani v kleti (keldru) ali v kakošnem drugem suhem hramu, kjer ne zmerzuje. Mesca grudna (decembra), če je morebiti že sneg padel, naj ve sneg iz grede pométe in peške naj se vsejejo v zmerznjene, v jeseni, kakor smo gori rekli, napravljene grabničke prav redko; pripravljena presejana perst naj se potem na-nje posuje in nazadnje spet sneg na gredo pomeče. Berž ko spomladi mlade drevesca skozi zemljo prebodejo, jih je treba opleti in gredice skerbno okopati. Kadar je poleti huda vročina in suša, jim je treba na večer prilivati. Do jeseni so si izredili na to vižo čverste, čevelj ali dva čevlja visoke divjake.

Vertnarska skušnja.

(Navadni mizarski lim) v vodi raztopljen je prav pripraven in dober gnoj za vertnarje. Lim dela zemljo tako rodovitno, da bi nihče ne verjel kdor ni sam skušil. Če se kaka rastlina vsadí v sam pesek in če pesek zaliva z limovo vodo, bo bolje rastla kakor v dobro zemljo vsajena pa z navadno vodo ali deževnico zalivana. Da je staro usnje in enaka živalska roba dober gnoj, se vé že dolgo, — da pa limova voda tako posebno dobro tekne rastlinam, je novica. Kdor ima cvetlice v loncih, se lahko tega prepriča, ako pod perst, poldrugi pavec od verha, majhne kosčike lima položi. Ti kosčiki se, ko se po navadi cvetlici zaliva, počasi topé in tako gnojejo perst, da cvetlica kaj veselo raste.